

Kingdom of the Netherlands

WEGWIJZER VOOR DESIGNERS

ONDERNEMEN IN ITALIË

Inhoudsopgave

Voorwoord [01](#)

Inhoudsopgave [02](#)

1. Design in Italië [04](#)

Made in Italy
Creatieve motor van de economie
Productie & distributie
Distretti Industriali

2. Milan Design Week - Salone del Mobile [06](#)

Salone del Mobile
Zien en gezien worden
FuoriSalone
Wijken van de FuoriSalone
Tortona
Ventura Lambrate
Brera
Cinque Vie
Interessante locaties
Fondsen en beurzen -
Quanto costa?
Promotie van je tentoonstelling
Algemene aanbevelingen
Salone Satellite

3. Beurzen, tentoonstellingen en manifestaties [12](#)

Biennale di Venezia
Expo Milaan
Andere beurzen
MADE expo
AbitareilTempo
CulT Venezia
Open Design Italia
Florence Design Week
Maker Faire in Rome
MiniArtexile
Operae in Turijn
Fruit Exhibition
Musea
Triennale, Milaan
MAXXI, Rome

4. Werken en produceren als designer in Italië [17](#)

Zakendoen in Italië
Een eerste benadering
Conversatie
Formele houding
Enkele do's in het zakendoen
Kleding en presentatie
Zet jezelf op de kaart
Communicatie op z'n Italiaans
Tips & tricks

5. Kansen voor Nederlandse ontwerpers [21](#)

Advies en hulp van Nederlandse instellingen
Subsidies & fondsen
Tips over subsidies
Prijsvragen en studiebeurzen
Italiaanse vakorganisaties voor design
ADI – Associazione per il Disegno Industriale
AIAP - Associazione Italiana Design della
Comunicazione Visiva

6. Investeren in de toekomst [26](#)

Financiën
Ondernemingsplan
Italiaanse partner
Samenwerking

7. Links [28](#)

Nuttige adressen in Nederland
Nuttige adressen in Italië
Een selectie van beurzen en evenementen
Woonbeurzen
Designbeurzen, designprojecten & festivals
Digitale agenda's met beurzen en evenementen
Tijdschriften en blogs
Creatieve bureaus, ontwerpers, galerieën
Bijzondere designbureaus
Enkele toonaangevende designers in Italië
Opleidingen
Kunstopleidingen
Enkele architectuuropleidingen
Districten per regio

Voorwoord

Deze gids beoogt op een handzame wijze praktische informatie over Italië te leveren voor de Nederlandse vormgever. De gids biedt concrete informatie over de Italiaanse designsector, de Salone in Milaan, het zaken doen in Italië en de culturele sector.

De samenstellers hebben zich ingespannen een zo compleet mogelijk beeld te geven van de kansen voor onze designsector. Natuurlijk biedt een publicatie als deze niet genoeg ruimte om alle beschikbare informatie over te brengen.

Mocht u na het lezen nog aanvullende informatie nodig hebben, dan staan mijn medewerkers van de Ambassade en het Consulaat-Generaal u graag met gericht advies terzijde.

Michiel den Hond
Ambassadeur

Italië is een van de belangrijkste en meest kansrijke landen voor het Nederlands design. Op de eerste plaats vanwege de enorme uitstraling van de Milanese design week, beter bekend als de Salone. Daarnaast beschikt Italië over diverse productieclusters die Nederlandse designers een hoge en verfijnde productiekwaliteit kunnen leveren. Tenslotte is Italië een land dat in belangrijke mate kan bijdragen aan de zichtbaarheid op mondiaal niveau van het Nederlandse design.

1.

Design in Italië

Made in Italy

Creatieve motor van de economie

Productie & distributie

Distretti Industriali

2.

Milan Design Week - Salone del Mobile

3.

**Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties**

4.

**Werken en produceren
als designer in Italië**

5.

Kansen voor Nederlandse ontwerpers

6.

Investeren in de toekomst

7.

Links

1. Design in Italië

Made in Italy

Creatieve motor van de economie

Volgens de publicatie 'Io sono Cultura', het op 16 juni gepresenteerde rapport van de Fondazione Symbola, Unioncamere en het cultuurdepartement van de Marche regio, was de cultuurketen in Italië met 214 miljard euro in 2013 goed voor 15,3 procent van het BNI. Dit bedrag betreft zowel de culturele en creatieve industrieën als het deel van de landelijke economie dat door de cultuur wordt geactiveerd, vooral het toerisme. De studie bevestigt dat de culturele en creatieve sector de motor is van de Italiaanse economie. Ondanks de crisis groeide de sector namelijk met 35%. Het is een bloeiende en groeiende markt die de rest van de economie met zich mee trekt; aantrekkelijk voor talentvolle Nederlandse designers.

Productie & distributie

Kenmerkend voor de Italiaanse economie zijn de industriedistricten. Dit zijn districten met bedrijven die vergelijkbare of aanverwante producten produceren. Zo is de Italiaanse streek Brianza een vooraanstaand hoogwaardig meubeldistrict en is Prato een belangrijk district van de textiel- en kledingindustrie (voornamelijk garens, wollen stoffen, breigoed). De Italian Trade Agency kan je helpen om contacten te leggen met Italiaanse producenten in het district waar je ontwerp het best gemaakt kan worden.

*** italtrade.com**

'In Italië kun je alles produceren', zegt industrieel ontwerper Jacco Bregonje. 'Van hightech tot lowtech, in kleine en in grote hoeveelheden. De Italiaanse structuur met gespecialiseerde districten werkt fantastisch.' Bregonje kent Italië. Hij woont en werkt er al 22 jaar. 'In de districten zitten allemaal half-fabricaatspecialisten. De eindproducer hoeft enkel nog te assembleren', vertelt hij. 'Er rouleert veel kennis en knowhow binnen districten. De specialisten zijn altijd 'on the state of the art'. Ook wat afzetmarkt betreft is Italië verdeeld in districten. Elke stad of regio heeft een eigen netwerk van agenten. Bregonje: 'Omdat Italianen bij voorkeur via bekende relaties zaken doen, is het voor buitenlanders best lastig de markt te betreden. Het is aan te bevelen je te richten op één district.' Bregonjes gouden tip? 'Samenwerken met

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.

Design in Italië

Made in Italy

Creatieve motor van de economie

Productie & distributie

Distretti Industriali

2.

Milan Design Week - Salone del Mobile

3.

Beurzen, tentoonstellingen en manifestaties

4.

Werken en produceren als designer in Italië

5.

Kansen voor Nederlandse ontwerpers

6.

Investeren in de toekomst

7.

Links

Italianen is leuk en spannend. Ze beginnen gepassioneerd en sturen pas tijdens het proces bij. Je moet dus open staan voor veranderingen en vertrouwen hebben in het resultaat. Het ontwikkelingsproces is levendig, grillig soms, en dat blijft tastbaar in het eindresultaat. Daarom is het Italiaanse design groot geworden, denk ik.'

*'Italië is een heerlijk
land om te produceren'*

*'Italianen zijn trots
op wat ze maken'*

Distretti Industriali

Er bestaan in Italië ruim 200 industriedistricten (distretti industriali). Deze districten spelen een belangrijke rol in de nationale economie. Ze produceren ongeveer een kwart van het Italiaanse BNI en bieden werk aan 20 procent van de beroepsbevolking. Voor Nederlandse ontwerpers is het goed te weten welke districten voor hen interessant zijn. Achterin deze gids vind je een lijst met belangrijke industriedistricten.

* distretti.org

'Bezoek de fabriek van de producent met wie je in zee wilt gaan. Kijk hoe er gewerkt wordt, of alles goed georganiseerd is, of er voldoende productiecapaciteit is, wat de kwaliteit is van de grondstoffen en of jouw ontwerp er geproduceerd kan worden.'

PIEN BENNEN,
LINK2ITALY

2. Milan Design Week - Salone del Mobile

Salone del Mobile

Zien en gezien worden

De jaarlijkse Salone Internazionale del Mobile in Milaan werd in 1961 opgezet om het Italiaans design te promoten. In de loop der jaren groeide de beurs uit tot het grootste evenement voor meubel- en productontwerp ter wereld. De designbeurs is een belangrijk evenement voor Nederlandse designers om zich internationaal te presenteren. Net als andere jaren waren ook in 2014 weer veel Nederlandse designers aanwezig.

De Salone en de FuoriSalone worden internationaal beschouwd als de start van het nieuwe designjaar. Het is hét moment om te lanceren. Zien en gezien worden daar draait het om. Pers, producenten, inkopers, galeriehouders, museumdirecteuren, studenten, verzamelaars, nieuwsgierigen en toevallige voorbijgangers, iedereen is er om het nieuwste van het nieuwste te bekijken. Het zesdaagse evenement vindt ieder jaar plaats in april in de beurshallen van het Rho-Pero complex en onder de noemer van de FuoriSalone overall in de stad.

'In Milaan draait tijdens de designweek alles om 'design'; iedereen lijkt mee te doen. Elke etalage, elk plein, elk binnenhof, elk programma biedt iets dat met creativiteit te maken heeft en de stad bruist van de designers, journalisten, producenten, buyers en, niet te vergeten, studenten! Ook wie eigenlijk helemaal niets met design van doen heeft, doet even mee, want op de gekste plekken loop je tegen een tentoonstelling aan.'

Bijzonder is dat deze bezoekers, ieder met een eigen doel voor ogen, zich in Milaan spontaan mengen. Deze mix van creativiteit en nieuwsgierigheid, aangevuld met een flinke dosis vrolijk enthousiasme, levert uiteindelijk voor iedereen wat op. 2014 was een recordjaar! De designweek was weer een

Inhoudsopgave

1.

Design in Italië

2.

Milan Design Week - Salone del Mobile

Salone del Mobile

Zien en gezien worden

FuoriSalone

Wijken van de FuoriSalone

Tortona

Ventura Lambrate

Brera

Cinque Vie

Interessante locaties

Fondsen en beurzen

Quanto costa?

Promotie van je tentoonstelling

Algemene aanbevelingen

Salone Satellite

3.

Beurzen, tentoonstellingen en manifestaties

4.

Werken en produceren als designer in Italië

5.

Kansen voor Nederlandse ontwerpers

6.

Investeren in de toekomst

7.

Links

ongekend succes met een opkomst van bijna 360.000 bezoekers op de beurs in Rho en meer dan 400.000 op de FuoriSalone.

De designweek in Milaan is voor elke designer een uitstekend internationaal platform. Het is een inspiratiebron voor nieuw werk en een referentiepunt voor belangrijke contacten in een prettige omgeving en niet eens zover van huis.'

MARGO CURTO,

CONSULAAT-GENERAAL MILAAN

FuoriSalone

Als alternatief voor een (dure) plek op de beurs, besloten in de jaren tachtig enkele gevestigde bedrijven hun eigen showrooms te gebruiken voor het organiseren van een tentoonstelling. Al snel breidde deze 'design-cultuur' zich uit over heel Milaan. Wat vrij centraal in de stad begon, spreidde zich uit naar wijken die er sinds het sluiten van de Milanese industrieën verlaten bij lagen om, dankzij de designweek, al dan niet tijdelijk weer op te leven. De FuoriSalone heeft geen centraal aanspreekpunt.
* [fuorisalone.it](#)

Wijken van de FuoriSalone Tortona

De eerste grote groep alternatieve locaties voor de beurs ontstaat in Tortona. Deze wijk trekt een jong publiek, maar biedt ook

onderdak aan gevestigde namen uit de designwereld. Creatieve ondernemingen, Superstudio (locatie voor grote evenementen), laboratoria, restaurantjes, dankzij de faam en input van de FuoriSalone bruist Tortona het hele jaar door van de activiteiten. Zona Tortona was en is synoniem voor de FuoriSalone.

Ventura Lambrate

Ventura Lambrate is ook bekend als Zona Ventura. Hier zorgt Organisation in Design sinds 2010 voor de aanwezigheid van honderden jonge en gevestigde designers uit binnen en buitenland. Ventura Lambrate is synoniem aan creativiteit, innovatie en een groot internationaal draagvlak. Vooral bij Nederlandse designers is Ventura Lambrate erg populair.
* [venturaprojects.com](#)

Brera

Met een hoge concentratie aan galeries en showrooms (maar liefst 75) maakt Brera, het 'centro storico' van Milaan, van het begin af aan deel uit van de creatieve scène.

Cinque Vie

Sinds 2014 is Cinque Vie, gelegen in het oude centrum, een succesvol gebied tijdens de Salone. Afgelopen jaar presenteerde de Nederlandse designer Maarten Baas in dit culturele district zijn werk met de presentatie 'BAAS IS IN TOWN'; een samenwerking tussen Ventura Projects, 5VIE en Maarten Baas.

Interessante locaties

- **Triennale Design Museum:** belangrijke locatie voor design en architectuur. Op de eerste verdieping bevindt zich het Museo del Design die jaarlijks van collectie wisselt en ook tijdens de Salone del Mobile een belangrijke locatie voor bezoekers van de Salone is. Naast steeds wisselende exposities heeft het Triennale Design Museum een vaste collectie met Italiaanse design-klassiekers.
* triennale.org
- **Galleria Rossana Orlandi:** een vaste plek voor internationale pers en producenten. Eigenares Rossana Orlandi - een begrip in de wereld van design - is een liefhebber van Nederlands Design. Jaarlijks bezoekt ze de DDW Eindhoven.
* rossanaorlandi.com
- **Università degli Studi di Milano:** de universiteit in Milaan is gericht op industrial en interior design. Tijdens de Salone is deze locatie de achtergrond van performances.
* unimi.it
- **Fabbrica del Vapore:** een ontwerpfabriek in Milaan waar nieuwe media, podiumkunsten, fotografie, design en architectuur samenkomen. Deze ontmoetingsplek voor creatieve ondernemers huisvest tijdens de designweek diverse evenementen en tentoonstellingen.
* fabbricadelvapore.org

- **Esterni:** een organisatie die zich richt op activiteiten rond design voor openbare ruimtes. Tijdens de Salone trekt Esterni met haar projecten rondom public space de aandacht op steeds wisselende locaties in de stad.
* publicdesignfestival.org
* esterni.org
- **Stadsboerderij Cascina Cuccagna:** een oude stadsboerderij in designdistrict **Porta Romana**, dat zich vooral richt op social en green design. Cascina Cuccagna is hét centrum in de stad voor duurzame initiatieven, waar creatieve organisaties interessante initiatieven ontplooiën. Tijdens de Salone del Mobile is Cascina Cuccagna één van de locaties waar designers uit binnen- en buitenland werk laten zien.
* cascinacuccagna.org

Vanwege de vele veranderingen en new entries is het niet mogelijk alle organisaties en locaties te beschrijven. Het Consulaat-Generaal in Milaan zal je graag helpen bij het leggen van contacten. Het hele jaar door.

Fondsen en beurzen

Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie schrijft in oktober de Open Oproep FuoriSalone uit. Het fonds roept Nederlandse ontwerpers op om innovatieve voorstellen in te dienen voor de presentatie van hun werk tijdens de designweek. Uit de inzendingen wordt een

Inhoudsopgave

1.

Design in Italië

2.

Milan Design Week - Salone del Mobile

Salone del Mobile

Zien en gezien worden

FuoriSalone

Wijken van de FuoriSalone

Tortona

Ventura Lambrate

Brera

Cinque Vie

Interessante locaties

Fondsen en beurzen

Quanto costa?

Promotie van je tentoonstelling

Algemene aanbevelingen

Salone Satellite

3.

Beurzen, tentoonstellingen en manifestaties

4.

Werken en produceren als designer in Italië

5.

Kansen voor Nederlandse ontwerpers

6.

Investeren in de toekomst

7.

Links

aantal voorstellen geselecteerd dat door het fonds gefinancierd wordt, Hiertoe vraagt het fonds meestal advies aan het postennet in Italië (Ambassade en Consulaat-Generaal) vooral waar het Italiaanse partners en locaties betreft.

* **stimuleringsfonds.nl**

Vaak vormen designers een groep en werken ze samen aan een tentoonstelling op de FuoriSalone om de kosten en promotiekosten te drukken. De Ambassade en het Consulaat-Generaal in Milaan zetten middelen in voor deze collectieven en stellen ieder jaar kleine subsidies ter beschikking, Tuttobene, Ventura Lambrate en Dutch Invertuals zijn hiervan succesvolle voorbeelden.

* contact: Margo Curto, Consulaat-Generaal Milaan: **margo.curto@minbuza.nl**

Quanto costa?

Deelname aan de FuoriSalone is kostbaar. Het transport en de verzekering van het materiaal, de reis, het verblijf, de huur van een stand, maar ook de ontwikkeling van persmateriaal kost geld. Hoe kun je dat als ontwerper allemaal betalen? Houd altijd rekening met een eigen investering. Daarnaast kun je proberen subsidie te krijgen, een sponsor te vinden of crowdfunding in te zetten. Misschien kun je je presenteren in samenwerking met een Nederlands bedrijf? Je kunt ook een collectief vormen met andere designers en je werk gezamenlijk presenteren.

Samen sta je sterk en bovendien deel je de kosten. Samen kun je ook een verzoek voor aanvullende financiële hulp bij het Consulaat-Generaal in Milaan indienen.

* **voordekunst.nl**

* **eppela.com**

(Italiaans crowdfundingplatform)

Promotie van je tentoonstelling

Van groot tot klein, bekend of onbekend, een evenement of een designer heeft in de jungle van initiatieven publiciteit nodig. De meest gebruikte gids voor de designweek is die van maandblad Interni. Elke journalist op internationaal niveau baseert zich op deze tweetalige gids bij het plannen van zijn of haar designroute door de stad. Een piepkleine advertentie in de tabel van evenementen kostte in 2014 al zo'n 2.000 euro.

Evenementen die in Interni vermeld staan, herken je in de stad aan de banners op de locatie. Let op de sluitingsdatum, die meestal al in februari is. Dit geeft aan hoe vroeg je moet beginnen met de organisatie van je deelname aan de designweek.

* **internimagazine.it**

Pressdesk

De BNO, het Nederlandse Consulaat-Generaal in Milaan en Connecting the Dots zetten zich in voor een professionele persbenadering voor ontwerpers en bedrijven tijdens de komende editie van de Milan Design Week (14 t/m 19 april 2015). De Dutch Design Press Desk biedt al het

Inhoudsopgave

1.

Design in Italië

2.

Milan Design Week - Salone del Mobile

Salone del Mobile

Zien en gezien worden

FuoriSalone

Wijken van de FuoriSalone

Tortona

Ventura Lambrate

Brera

Cinque Vie

Interessante locaties

Fondsen en beurzen

Quanto costa?

Promotie van je tentoonstelling

Algemene aanbevelingen

Salone Satellite

3.

Beurzen, tentoonstellingen en manifestaties

4.

Werken en produceren als designer in Italië

5.

Kansen voor Nederlandse ontwerpers

6.

Investeren in de toekomst

7.

Links

persmateriaal aan op één centraal punt en maakt het de media zo gemakkelijker om via deze database aan gevarieerd en hoogstaand persmateriaal te komen. Daarnaast biedt de pressdesk ontwerpers hulp bij het produceren van een professionele persmap. Connecting the Dots bundelt vervolgens alle Nederlandse presentaties in Milaan in een overzichtelijke online gids met plattegrond.

* [bno.nl](#)

* [thedots.nl](#)

Algemene aanbevelingen

- Begin op tijd met het organiseren van je reis en verblijf.
- Neem je veel spullen mee naar Milaan? Vraag bij de Kamer van Koophandel om een ATA-carnet. Dat scheelt een hoop administratieve rompslomp aan de grens.
* [kvk.nl](#)
- Reken niet te veel op je mobiel of tablet. Internet is in Italië lang niet zo vanzelfsprekend als in Nederland.
- Met Engels red je het vaak niet in Italië. Je hebt een streepje voor als je Italiaans spreekt of iemand bij je hebt die dat doet. Geef je een grote presentatie op de beurs? Overweeg een Italiaans sprekende hostess.
Margo Konings, Organisation in Design

- Ken de Italiaanse designklassiekers. Die noemen in een gesprek kan deuren openen.
David Heldt, Connecting the Dots
- Verder is het overbodig te stellen dat duidelijke afspraken, alleen zwart op wit, zoals overal waar het zakendoen betreft, essentieel zijn om financiële dompers en teleurstellingen te voorkomen. Denk als je zelf ergens een ruimte huurt ook aan het vastleggen van praktische zaken: het bij aankomst aantreffen van een ruimte die sinds jaren ongebruikt is, kan de inrichting van je tentoonstelling dagenlang vertragen wegens schoonmaakwerkzaamheden. Mag je een dag parkeren en uitladen? De bureaucratische rompslomp is lastig en gebeurt meestal alleen in het Italiaans. Denk vooruit en houd rekening met alle mogelijke details.
Margo Curto, Nederlands-Consulaat Milaan

Salone Satellite

De Salone Satellite is onderdeel van de beurs in het Rho-complex maar combineert eigenschappen van zowel Salone als FuoriSalone. De Salone Satellite is gereserveerd voor ca. zevenhonderd geselecteerde jonge talenten die hun werk mogen laten zien. Er zijn wel voorwaarden verbonden aan de deelname: zo moet je bijvoorbeeld onder de 35 zijn. Een strenge selectie garandeert de kwaliteit en interesse van de experts. Vanaf 2015 start het Consulaat-Generaal een samenwerking met de Salone Satellite voor de presentatie van Nederlandse ontwerpers.

* salonemilano.it

* mail voor meer info over collectieve stand
Dutch Satellite: mil-pcz@minbuza.nl

'De Salone del Mobile is een beurs waarop ontwerpers zich laten zien. Het is geen inkoopbeurs zoals Maison & Objet in Parijs, maar veel meer een promotiebeurs. Het gaat erom je te onderscheiden. Je werk moet bij bezoekers op het netvlies blijven staan. Als je ontwerp nog niet helemaal rijp is, kan je beter nog een jaartje wachten.'

MARGO KONINGS,
ORGANISATION IN DESIGN

'Italianen denken vanuit industriële mogelijkheden, minder vanuit het concept. Design is business. Als je als ontwerper op de beurs een idee presenteert, is het belangrijk dat het ook gemaakt kan worden. Zorg dat je op de hoogte bent van de techniek die hiervoor nodig is. Een ontwerper die de vertaalslag kan maken van idee naar realisatie kan ver komen in Italië.'

DAVID HELDT,
CONNECTING THE DOTS

1.
Design in Italië
2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
3.
Beurzen, tentoonstellingen en manifestaties
 - Biennale di Venezia
 - Expo Milaan
 - Andere beurzen
 - MADE expo
 - AbitareilTempo
 - CuIT Venezia
 - Open Design Italia
 - Florence Design Week
 - Maker Faire in Rome
 - MiniArtextile
 - Operae in Turijn
 - Fruit Exhibition
 - Musea
 - Triennale, Milaan
 - MAXXI, Rome
4.
Werken en produceren als designer in Italië
5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
6.
Investeren in de toekomst
7.
Links

3. Beurzen, tentoon- stellingen en mani- festaties

Must-sees voor designers

Naast de internationaal befaamde Salone del Mobile zijn er in Italië tal van andere interessante beurzen, tentoonstellingen en manifestaties. In 2015 wordt bijvoorbeeld in Milaan de wereltentoonstelling, de Expo, gehouden en vindt in Venetië de 56^e Biennale plaats. Onderstaand een overzicht van de evenementen die je als designer niet mag missen.

Biennale di Venezia

De Biennale van Venetië is al ruim een eeuw oud. De eerste editie werd georganiseerd in 1895. Het evenement is uitgegroeid tot een toonaangevende internationale manifestatie die jaarlijks georganiseerd wordt en veel bezoekers trekt. In de even jaren is het de beurt van de International Architecture Exhibition en in de oneven jaren van de International Art Exhibition. Ook is er jaarlijks een filmfestival en zijn er evenementen rondom muziek, theater en dans.

Achtentwintig landen hebben in de tuinen van stadsdeel Castello een eigen tentoonstellingsgebouw. Nederland heeft sinds 1954 het Rietveldpaviljoen. Landen die geen paviljoen hebben exposeren in verschillende gebouwen verspreid over de stad.

* labiennale.org

Expo Milaan

De wereltentoonstelling 2015 wordt gehouden in Milaan. Van 1 mei tot 31 oktober 2015 luidt het motto 'Feed the Planet, Energy for Life', met aandacht voor landbouw, voedselvoorziening, watermanagement, duurzame energie, verantwoorde mobiliteit en de rol hierin van technologie, innovatie, cultuur, tradities en creativiteit.

Thema van de Nederlandse deelname is "Share, Grow, Live". De World Expo Milano biedt bedrijven, kennisinstellingen en overheidsinstanties een podium om zichzelf te

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
 - Biennale di Venezia
 - Expo Milaan
 - Andere beurzen
 - MADE expo
 - AbitareilTempo
 - CuIT Venezia
 - Open Design Italia
 - Florence Design Week
 - Maker Faire in Rome
 - MiniArt textile
 - Operae in Turijn
 - Fruit Exhibition
 - Musea
 - Triennale, Milaan
 - MAXXI, Rome
4.
Werken en produceren
als designer in Italië
5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
6.
Investeren in de toekomst
7.
Links

presenteren, buitenlandse bedrijven te ontmoeten en nieuwe markten en samenwerkingsverbanden te ontwikkelen.
* expo2015.org

Andere beurzen

MADE expo

MADE expo in Milaan is één van de grootste en belangrijkste tweejaarlijkse bouwbeurzen in Europa en het ontmoetingsplatform voor bedrijven, architecten, ontwerpers, bouwbedrijven en professionals uit de bouwsector.
Soort beurs: handelsbeurs
Thema: bouwmaterialen
Doelgroep: architecten, bouwbedrijven, ontwerpers
Locatie: het beursgebouw in Milaan
Volgende editie: 18 – 21 maart 2015
* madeexpo.it

AbitareilTempo

AbitareilTempo is een jaarlijks terugkerende woonbeurs in Verona (gekoppeld aan de natuursteenbeurs Marmomac). Boeiend aan deze beurs is het aantal culturele exposities dat in het beurscomplex wordt georganiseerd. Deze exposities genereren veel publiciteit en stimuleren het Italiaanse culturele debat.
Soort beurs: handelsbeurs (oppervlakte 100.000 m², met plm. 600 exposanten)
Thema: meubelen en binnenhuisarchitectuur
Doelgroep: designers, architecten en interieurdesigners
Locatie: Palaexpo - Verona
Volgende editie: 30 september – 3 oktober 2015
* abitareiltempo.it
* marmomacc.com

CuIT Venezia

CuIT is een jaarlijkse manifestatie in de regio Veneto en een ontmoetings- en presentatieplatform voor de vertegenwoordigers van de culturele en creatieve sector uit binnen- en buitenland.
Soort evenement: cultureel platform
Thema: design, architectuur, creatieve sector
Doelgroep: mensen uit het culturele en creatieve veld
Locatie: San Basilio Terminal in Venetië
* veneziecult.veneziepost.it

Open Design Italia

Open Design Italia is sinds 2010 een tentoonstellingsbeurs voor zelf- en in kleine series geproduceerde designproducten met een selectie van ontwerpers en ambachtslieden uit binnen- en buitenland. Open Design Italia wil de onderlinge contacten en de uitwisseling van kennis en know-how tussen jonge ontwerpers, bedrijven en producenten bevorderen. In 2013 won de Nederlandse ontwerpster Lenneke Langenhuizen de Premio Ottagono tijdens Open Design Italia. In 2015 biedt de Ambassade Rome drie standruimtes aan voor talentvolle Nederlandse ontwerpers.
Soort beurs: markt-verkooptentoonstelling
Thema: zelfgeproduceerde en in kleine series geproduceerde ontwerpen
Doelgroep: producenten, vooral voor productie in kleine oplagen, ontwerpers
Locatie: Italian Open Design in Trento (Trento Fiera)
Volgende editie: 29 – 31 mei 2015
* opendesignitalia.net

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
2.
Milan Design Week - Salone del Mobile

3.
Beurzen, tentoonstellingen en manifestaties
 - Biennale di Venezia
 - Expo Milaan
 - Andere beurzen
 - MADE expo
 - AbitareilTempo
 - CuIT Venezia
 - Open Design Italia
 - Florence Design Week
 - Maker Faire in Rome
 - MiniArtextile
 - Operae in Turijn
 - Fruit Exhibition
 - Musea
 - Triennale, Milaan
 - MAXXI, Rome

4.
Werken en produceren als designer in Italië
5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
6.
Investeren in de toekomst
7.
Links

Florence Design Week

In Florence wordt sinds 2010 jaarlijks de Florence Design Week ofwel het International Design Festival gehouden. Een evenement gewijd aan design en kunst als communicatiemiddel en ter bevordering van cultuur met een lokale identiteit, maar vanuit een globale visie. In 2015 is het thema Creative Cities. Duurzaamheid, slimme stad, eco-toerisme en luxe design zijn de sleutelwoorden van het festival.

Soort evenement: festival

Thema: multidisciplinair

Doelgroep: industrie-experts, professionals, ondernemers, bedrijven en de creatieve industrie

Locatie: Florence

Volgende editie: 9-14 juni 2015

*** florencedesignweek.com**

Maker Faire in Rome

In 2013 werd in Rome de eerste Maker Faire georganiseerd; een evenement van vier dagen gewijd aan de wereld van de makers; digitale ambachtslieden die hun projecten kunnen presenteren aan een internationaal publiek. De Maker Faire is een showcase van vernieuwing, uitvindingen en creativiteit. Vernieuwers laten zien wat ze maken en wisselen kennis uit over technologie en de laatste innovaties.

Soort beurs: niet-commerciële beurs, expositie

Thema: presentatie van nieuw ontwikkelde voornamelijk technologische producten

Doelgroep: investeerders, maar ook designers,

industrie-experts en professionals

Datum en locatie: oktober, het Auditorium

Parco della Musica, Rome

*** makerfairerome.eu**

MiniArtextile

Sinds 1991 wordt ieder jaar in Como MiniArtextil gehouden. Het is inmiddels een onmisbaar referentiepunt geworden voor de stad Como. MiniArtextil is de enige jaarlijks gehouden internationale tentoonstelling van hedendaagse textielkunst. In de loop der jaren is de beurs uitgegroeid tot een evenement van 360° met een programma van multidisciplinaire nevenevenementen. Nederland wordt in 2015 vertegenwoordigd door Miriam Pet-Jacobs met 'Cuppa d'oro 3'.

Soort beurs: tentoonstelling (deelname op uitnodiging met wedstrijd)

Thema: textielkunst, met een jaarlijks veranderend thema

Doelgroep: kunstenaars, ontwerpers

Datum en locatie: voorjaar, Como (wisselende locaties)

*** miniartextil.it**

Operae in Turijn

Turijn herbergt ieder jaar Operae, een onafhankelijk designfestival. Operae ontstond als cultureel platform en is inmiddels uitgegroeid tot een vast agendapunt voor het Italiaans design. Een podium voor zowel jonge ontwerpers en nieuw talent als voor gevestigde namen. In drie dagen gewijd aan zelfgeproduceerd

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.

Design in Italië

2.

Milan Design Week - Salone del Mobile

3.

Beurzen, tentoonstellingen en manifestaties

Biennale di Venezia

Expo Milaan

Andere beurzen

MADE expo

AbitareilTempo

CuIT Venezia

Open Design Italia

Florence Design Week

Maker Faire in Rome

MiniArtextile

Operae in Turijn

Fruit Exhibition

Musea

Triennale, Milaan

MAXXI, Rome

4.

Werken en produceren als designer in Italië

5.

Kansen voor Nederlandse ontwerpers

6.

Investeren in de toekomst

7.

Links

design presenteert Operae zich als een tentoonstelling/markt met een volledig programma van bijeenkomsten, discussies en workshops. Operae is een ontmoetingsplaats voor Italiaanse en internationale ontwerpstudio's, ontwerpers, ambachtslieden, makers en producenten. Operae biedt de mogelijkheid tot koop en verkoop van producten, geproduceerd in kleine series of oplages.

Soort beurs: tentoonstelling/markt

Thema: onafhankelijk design

Doelgroep: internationale ontwerpers, ontwerpstudio's, experts, fabrikanten, distributeurs

Datum en locatie: oktober, Torino Esposizioni, Turijn

* [operae.biz](#)

Fruit Exhibition

Fruit Exhibition concentreert zich sinds 2012 op de beste werken op het gebied van grafisch design en de creatieve uitgeverijbranche. Het evenement in Italië voor onafhankelijke digitale en gedrukte publicaties waaronder kunstboeken, catalogi, graphic designprojecten, tijdschriften en bladen. In 2014 was Nederland, dankzij ondersteuning van de Ambassade en het Consulaat-Generaal, met diverse designers op de Fruit Exhibition vertegenwoordigd.

Soort beurs: tentoonstelling

Thema: creative uitgeverij en grafisch ontwerp
Doelgroep: uitgevers, distributeurs, grafische ontwerpers, kunstenaars

Datum en locatie: december, Palazzo re Enzo, Bologna

* [fruitexhibition.com](#)

Musea

Italianen hechten erg aan hun enorme, culturele erfgoed en hebben misschien juist daarom een welwillend oog voor dat van andere landen. Regelmatig worden grote tentoonstellingen gewijd aan buitenlandse kunstenaars en vaak zijn dat Nederlanders. De laatste jaren worden er tentoonstellingen gewijd aan Hollandse meesters als Van Gogh (nu in Milaan), Mondriaan en Rietveld. In 2012 was de grote tentoonstelling over Vermeer en zijn tijdgenoten in de Scuderie del Quirinale in Rome continu uitverkocht en ook de Escher-tentoonstelling was een daverend succes. Namen als Van Gogh, Mondriaan en Vermeer zijn een begrip in Italië. Deze welwillendheid en nieuwsgierigheid naar Nederland en de Nederlandse artistieke uitdrukkingen schept grote kansen voor Nederlandse kunstenaars en designers in Italië.

Het Maxxi Museum in Rome en de Triennale in Milaan zijn twee belangrijke musea waar design goed vertegenwoordigd is. Verder zijn er binnen de kunst- en museale sector natuurlijk tal van andere initiatieven waar Nederlandse designers op in kunnen haken door middel van residencies en bijvoorbeeld kleine exposities in galerieën en lokale kunstinitiatieven*. Aangezien het vaak om eenmalige of onregelmatige gebeurtenissen gaat, is een volledig overzicht niet mogelijk en zullen de mensen op de Ambassade en het Consulaat je verder kunnen helpen.

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
 - Biennale di Venezia
 - Expo Milaan
 - Andere beurzen
 - MADE expo
 - AbitareilTempo
 - CuIT Venezia
 - Open Design Italia
 - Florence Design Week
 - Maker Faire in Rome
 - MiniArtexile
 - Operae in Turijn
 - Fruit Exhibition
 - Musea
 - Triennale, Milaan
 - MAXXI, Rome
4.
Werken en produceren
als designer in Italië
5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
6.
Investeren in de toekomst
7.
Links

Triennale, Milaan

De Triennale in Milaan ontstond in de jaren '30 als panorama van de moderne decoratieve en industriële kunstuitingen ter promotie van de relaties tussen industrie, productiesectoren en toegepaste kunst. De Triennale van Milaan is uitgegroeid tot het Italiaanse instituut voor de architectuur, design, decoratieve en visuele kunsten. Het is een centrum voor de culturele productie, waar conferenties, filmfestivals, reizende tentoonstellingen en exposities worden gehouden (ook tijdens de Salone del Mobile).

* triennale.org

MAXXI, Rome

Het MAXXI museum voor de hedendaagse kunst opende de deuren in 2009 en is de eerste nationale Italiaanse instelling die volledig is gewijd aan de hedendaagse kunst. De programmering omhelst tentoonstellingen, workshops, conferenties, shows, projecties en educatieve projecten. Het museum bestaat uit twee afdelingen: één gewijd aan hedendaagse kunst (MAXXI Arte) en één gewijd aan architectuur (MAXXI Architettura), zowel uit de jaren 1900 als hedendaags.

Het gebouw, vooral herkenbaar door zijn spectaculaire vorm, is ontworpen door Zaha Hadid. MAXXI werkt vaker samen met Nederland. Zo was in 2011 de tentoonstelling Rietvelds Universum van het Centraal Museum Utrecht en het Nederlands Architectuurinstituut (NAi) in het MAXXI te zien en gaf Iris van Herpen er in 2012 een

succesvolle lezing (georganiseerd door het Europees Instituut voor Design, IED). Verder wordt er elk jaar een Young Architecture Programma georganiseerd (YAP); een jaarlijkse Italiaanse prijsvraag ter promotie en ondersteuning van jonge talentvolle architecten (ook Nederlandse bureaus kunnen inzenden).

* fondazionemaxxi.it

* YAP: moma.org

* In de bijlage tref je een aantal interessante links aan van galerieën en kunstinitiatieven en creatieve bureaus. In hoofdstuk 4 staan verwijzingen naar mogelijkheden voor residencies in Italië.

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties

4. Werken en produceren als designer in Italië

Zakendoen in Italië

Een eerste benadering

Conversatie

Formele houding

Enkele do's in het zakendoen

Kleding en presentatie

Zet jezelf op de kaart

Communicatie op z'n Italiaans

Tips & tricks

5. Kansen voor Nederlandse ontwerpers

6. Investeren in de toekomst

7. Links

4. Werken en produceren als designer in Italië

Zakendoen in Italië

Tips, meningen, ervaringen en indrukken
van een aantal Nederlanders die al meerdere
jaren in Italië wonen en werken.

Een eerste benadering

Chris Schoenmakers, Senior Economisch
Adviseur van de Nederlandse Ambassade
in Rome, licht de Italiaanse regels en
gedragscodes toe.

‘Zoals elk land heeft ook Italië zijn spelregels. Bij een eerste zakelijk contact vinden Italianen een persoonlijke kennismaking belangrijk. Een schriftelijk handelsvoorstel is in Italië ongebruikelijker dan in Nederland. De structuur van de meeste bedrijven is ook anders. Bij middelgrote en grote ondernemingen heerst een sterkere hiërarchie dan wij in Nederland gewend zijn, vooral het middenkader kent een geringe beslissingsbevoegdheid. Delegeren en medezeggenschap van andere werknemers is er vaak niet bij. Het is ook een hele kunst in contact te komen met de juiste persoon: diegene die beslissingsmandaat heeft. Bij designstudio's is er vaak een bekende designer de baas. Deze is niet zonder meer benaderbaar. Vaak verloopt het contact met hem of haar via een assistent.’

Conversatie

De eerste fase bestaat vaak uit kennismaken en aftasten. Bijvoorbeeld tijdens een lunch. Enige kennis van de Italiaanse taal kan helpen en is soms zelfs noodzakelijk. De Italiaan blinkt niet uit in talenkennis, hoewel de jongeren wel steeds meer en beter Engels leren. Er zijn veel gespreksonderwerpen die bij een kennismaking aan de orde kunnen komen zoals familie, sport, vakantie en gastronomie.

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
4.
Werken en produceren
als designer in Italië
 - Zakendoen in Italië
 - Een eerste benadering
 - Conversatie
 - Formele houding
 - Enkele do's in het zakendoen
 - Kleding en presentatie
 - Zet jezelf op de kaart
 - Communicatie op z'n Italiaans
 - Tips & tricks
5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
6.
Investeren in de toekomst
7.
Links

Een compliment over het land wordt door de Italiaan erg op prijs gesteld. Het is niet ongebruikelijk naar de herkomst van iemand te vragen. De Italiaan hecht vaak meer waarde aan de regio waar hij vandaan komt dan aan zijn Italiaanse nationaliteit. Tijdens een eerste gesprek even snel ter zake komen past niet goed in de Italiaanse cultuur.

Formele houding

Italianen zijn tamelijk formeel ingesteld. Tijdens zakelijke gesprekken wordt een gesprekspartner niet snel getutoeerd of bij de voornaam genoemd. Bij personen die in het bezit zijn van een academische titel is het aan te raden deze titel in mondeling of schriftelijk contact te gebruiken. 'Dottore' of 'dottoressa' zijn de Italiaanse academische aanspreektitels, 'ingegnere' is vergelijkbaar met ingenieur. Ook personen zonder titel worden regelmatig met titel aangesproken, hiermee wordt dan de kundigheid en/of belangrijkheid van een persoon onderstreept. In de creatieve sector is men over het algemeen echter wat minder formeel ingesteld.

Om in Italië als creatief ondernemer iets te bereiken, moet je zorgen dat je opvalt. Maar hoe doe je dat? Hoe benader je de Italiaanse markt? Volgens Hedwig Zeedijk, die sinds 1997 als correspondent in Rome woont, is het een kwestie van verrassen en persoonlijk contact.

Enkele do's in het zakendoen

- Investeer in contacten: leer elkaar goed kennen vóórdat je echt zaken gaat doen. Nederlanders leggen het liefst de contracten voor de lunch op tafel. Italianen verkennen veel meer. Ze willen je ontmoeten en nog een keer ontmoeten.
- Houd vol: Italiaanse bedrijven zijn nogal gesloten en e-mails blijven vaak onbeantwoord. Bij het vinden van een mogelijke zakenpartner is geduld een schone zaak en is het belangrijk de moed niet op te geven. De aanhouder wint.
- Zoek een lokale partner: in de creatieve industrie is het vooral belangrijk om een goede lokale partner te vinden in Italië zelf. Zonder deze agent in Italië wordt het lastig.
- Houd rekening met regionale verschillen: bij het selecteren van de juiste afzetkanalen en het vinden van distributeurs, moet rekening gehouden worden met regionale verschillen. Een agent die werkzaam is in Rome, heeft meestal weinig tot geen contacten in Milaan. Voor ieder focusgebied moet een andere agent gevonden worden.
- Presentatiemateriaal bij voorkeur in het Italiaans: als je folder niet in het Italiaans is, maar bijvoorbeeld in het Engels, is een inlegvel met de meest relevante informatie in het Italiaans aan te raden.

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
4.
Werken en produceren
als designer in Italië
 - Zakendoen in Italië
 - Een eerste benadering
 - Conversatie
 - Formele houding
 - Enkele do's in het zakendoen
 - Kleding en presentatie
 - Zet jezelf op de kaart
 - Communicatie op z'n Italiaans
 - Tips & tricks
5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
6.
Investeren in de toekomst
7.
Links

Kleding en presentatie

Uiterlijk speelt een grote rol in de Italiaanse cultuur ('fare bella figura'). Het is belangrijk goed voor de dag te komen. Zo is het dragen van vrijetijdskleding tijdens zakelijke afspraken niet gebruikelijk. Vooral in de creatieve industrie kan een juiste kledingkeuze het verschil maken. Verzorgde kleding kan meehelpen om een positief visitekaartje achter te laten.

Communicatie op z'n Italiaans

Tips van Andrea Vreede, journalist en jaren lang correspondent in Italië.

- Leer mensen kennen en zorg dat je sociaal zichtbaar bent.
- In Italië loopt veel via netwerken en persoonlijke contacten. Het informele circuit is vaak belangrijker dan het formele.
- Bellen werkt in Italië beter dan mailen.
- Het is aan te raden nog even te herinneren aan een eerder gemaakte afspraak.
- Een verzorgd uiterlijk en goede omgangsvormen worden op prijs gesteld.

ZET JEZELF OP DE KAART

'Reclame maken voor jezelf en je product begint met het versturen van persberichten. Schrijf persberichten in het Nederlands, maar ook in het Engels en als het even kan in het Italiaans. Je moet in Italië opboksen tegen een enorm nieuwsaanbod, dus zorg dat je je boodschap goed afbakent. Prijs jezelf de hemel in. Positieve recensies of citaten over je werk helpen. Je kunt vaak beter kleine media uit de branche benaderen dan grote anonieme namen. Persoonlijk contact na het versturen van een bericht is essentieel. Bel om te vragen of het bericht ontvangen is en of er interesse is in het aanbod. Als je Italianen uitnodigt voor een presentatie, verras ze. Laat zien dat je uit het buitenland komt door het net even anders te doen. Vermijd lange persconferenties met videomateriaal of powerpoint presentaties. Paai de Italianen met wat ze graag hebben. Een hapje en een drankje doen het bijvoorbeeld altijd goed. Met een cadeautje bij het weggaan, zullen ze je naam eerder onthouden dan met een visitekaartje. Wil je echt opvallen? Organiseer je presentatie op een bijzondere locatie. Dat kost tijd, moeite en geld, maar dat kan zich terugbetalen in media-aandacht.'

HEDWIG ZEEDIJK, ITALIË-CORRESPONDENT

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
4.
**Werken en produceren
als designer in Italië**
 - Zakendoen in Italië
 - Een eerste benadering
 - Conversatie
 - Formele houding
 - Enkele do's in het zakendoen
 - Kleding en presentatie
 - Zet jezelf op de kaart
 - Communicatie op z'n Italiaans
 - Tips & tricks
5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
6.
Investeren in de toekomst
7.
Links

Tips & tricks

De vier gouden regels van Marco Mossinkoff, docent en onderzoeker aan het Amsterdam Fashion Institute, die opgroeide in Italië:

1. Toon vertrouwen. Maak geen lange termijn afspraken. Stel je flexibel op.
2. Bel gewoon. Limiteer het gebruik van digitale communicatietechnologie.
3. Toon interesse. Spreek wat Italiaans, wees bewust van regionale verschillen.
4. Wees open en betrokken. Producenten willen je vooral helpen en meedenken

'Investeer in een persoonlijke relatie met je Italiaanse zakenpartner. Zakendoen in Italië gaat over vertrouwen.'

PIEN BENNEN, LINK2ITALY

'Nederlander zijn is een pré. Omdat je uit een land komt waar alles werkt en functioneert, word je als betrouwbare zakenpartner beschouwd.'

ANDREA VREEDE, ITALIË-DESKUNDIGE

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
2.
Milan Design Week – Salone del Mobile
3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
4.
Werken en produceren
als designer in Italië

5. Kansen voor Nederlandse ontwerpers

Advies en hulp van Nederlandse instellingen

Subsidies & fondsen

Tips over subsidies

Prijsvragen en studiebeurzen

Italiaanse vakorganisaties voor design

ADI – Associazione per il Disegno Industriale

AIAP – Associazione Italiana Design della

Comunicazione Visiva

6. Investeren in de toekomst

7. Links

5. Kansen voor Nederlandse ontwerpers

Advies en hulp van Nederlandse instellingen

De Nederlandse diplomatieke vertegenwoordigingen in Italië zijn actief bezig om kansen voor de Nederlandse culturele en creatieve industrieën te creëren. De Ambassade en het Consulaat in Italië werken actief samen met de Nederlandse instellingen, zo ook voor de promotie van het Nederlands design tijdens de Milanese Designweek. Voor individuele designers, studio's en culturele organisaties kunnen de instellingen in Nederland ondersteuning bieden.

Wat kunnen we voor je betekenen:

- het leggen van en het bemiddelen bij contacten met bedrijven, financiële instellingen, culturele organisaties en overheidsinstanties;
- het verschaffen van adressen van potentiële klanten, agenten en andere partners;
- het verschaffen van marktinformatie, zo nodig over specifieke sectoren of via marktrapporten;
- het ondersteunen bij promotionele activiteiten zoals zakelijke missies en/of beursdeelnames;
- het verschaffen van informatie over de economische, fiscale, juridische, sociale en culturele aspecten van het zakendoen in Italië;
- het verschaffen van informatie over culturele, financiële, economische en sociale ontwikkelingen in Italië.
- advisering aan Nederlandse fondsen over culturele projecten in Italië.

Bij de ondersteuning van Nederlandse bedrijven en ondernemers op de Italiaanse markt wordt ook nauw samengewerkt met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Zie hiervoor ook de RVO-landenpagina Italië:

* rvo.nl

Tenslotte kunnen de Nederlandse vertegenwoordigingen in Italië via een subsidie culturele projecten ondersteunen. Daarover meer in de paragraaf over subsidies.

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
 2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
 3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
 4.
Werken en produceren
als designer in Italië
-
5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
 - Advies en hulp van Nederlandse instellingen
 - Subsidies & fondsen
 - Tips over subsidies
 - Prijsvragen en studiebeurzen
 - Italiaanse vakorganisaties voor design
 - ADI – Associazione per il Disegno Industriale
 - AIAP – Associazione Italiana Design della Comunicazione Visiva
-
6.
Investeren in de toekomst
 7.
Links

CONSULAAT MILAAN

‘Nu de crisis de internationalisering nog belangrijker maakt voor onze opkomende designers en de concurrentie zich steeds sterker organiseert, blijf ik me samen met mijn staf sterk voor design inzetten. Het accent ligt op de ondersteuning van projecten die creativiteit koppelen aan de versterking van marktkansen. Maar dat niet alleen: design is meer dan een mooi ontwerp en buigt zich steeds vaker over sociaal-maatschappelijke kwesties. Dat versterkt het goede imago van Nederland in het buitenland.’”

DAVID DE WAAL,

CONSUL-GENERAAL NEDERLANDS

Subsidies & fondsen

Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie schrijft sinds twee jaar de Open Oproep Salone del Mobile uit. Het fonds roept Nederlandse ontwerpers op om innovatieve voorstellen in te dienen voor de presentatie van hun werk op deze beurs. Uit de inzendingen wordt een aantal voorstellen geselecteerd die door het fonds gefinancierd wordt. Ook voor andere creatieve plannen kun je terecht bij het Stimuleringsfonds. Afhankelijk van de aard van het project kun je een aanvraag indienen bij vormgeving of internationalisering.

* stimuleringsfonds.nl

Het Materiaalfonds voor Beeldende Kunst en Vormgeving is een onafhankelijke stichting die talentvolle kunstenaars en ontwerpers de mogelijkheid biedt een rentevrije lening af te sluiten voor het ontwikkelen, maken en presenteren van nieuw werk.

* materiaalfonds.nl

Het Mondriaanfonds is het Nederlandse publieke stimuleringsfonds voor beeldende kunst en erfgoed. Het fonds is bijvoorbeeld verantwoordelijk voor de Nederlandse inzending op de Biënnale van Venetië en organiseert jaarlijks de Prix de Rome, een stimuleringsprijs voor beeldend kunstenaars en architecten onder de veertig (geldprijs van 40.000 euro en een werkbeurs in Rome). Verder draagt het Mondriaanfonds bij aan tal van andere activiteiten in het buitenland.

* mondriaanfonds.nl

De Europese Unie ondersteunt internationale ondernemers via Creative Europe. Voor de financiering van Nederlandse ontwerpers in Italië komt een aantal subsidies in aanmerking. Als het gaat om onderzoek zijn er subsidies beschikbaar voor partnerships van organisaties uit tenminste drie Europese landen. Als het gaat om culturele initiatieven met een internationaal karakter zijn er ook subsidies beschikbaar. Creative Europe ondersteunt ook designinitiatieven.

* ec.europa.eu

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
4.
Werken en produceren
als designer in Italië
5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
 - Advies en hulp van Nederlandse instellingen
 - Subsidies & fondsen
 - Tips over subsidies
 - Prijsvragen en studiebeurzen
 - Italiaanse vakorganisaties voor design
 - ADI – Associazione per il Disegno Industriale
 - AIAP – Associazione Italiana Design della Comunicazione Visiva
6.
Investeren in de toekomst
7.
Links

Tips over subsidies

Door Bas Ernst, beleidsmedewerker cultuur en onderwijs van de Nederlandse Ambassade Rome.

‘In bepaalde gevallen kan voor culturele projecten in Italië, zoals designtentoonstellingen, sectorbrede promotionele activiteiten of projecten waarbij design bijdraagt aan sociale innovatie, subsidie worden verkregen.

Hiervoor bestaan zowel in Europa, Italië als in Nederland mogelijkheden.

De eerste en belangrijkste stap is de ontwikkeling van een goed project met een Italiaanse partner. Het opzetten van solide samenwerkingsverbanden kost tijd en energie, evenals het schrijven van een overtuigend projectplan. Samenwerken met als enige doel subsidie te verkrijgen is een weinig succesvolle strategie. Subsidie-beoordelaars willen een inhoudelijk sterk voorstel zien dat niet alleen aansluit bij de doelstellingen van de desbetreffende regeling, maar ook een bewijs geeft dat een partnership op termijn in staat is doelstellingen te realiseren. DutchCulture heeft een uitgebreide handleiding gemaakt met tips voor kunstenaars en designers over fondsenwerving.

* dutchculture.nl

Het is raadzaam om afspraken schriftelijk vast te leggen. Daar waar de taal of regeling een probleem is, is het wenselijk de hulp in te schakelen van een vertaler of een jurist. Ook kan niet vaak genoeg gezegd worden, tijdig te beginnen met een aanvraag en van te voren contact op te nemen met een potentiële subsidieverlener voor een beter begrip van de voorwaarden en de achtergronden van de regelingen. Het programma Creative Europe van de Europese Commissie biedt financiële steun voor grensoverschrijdende samenwerking, platforms en networking. Ook andere Europese programma's bieden mogelijkheden culturele projecten, zoals de structuurfondsen EFRO in Italië en stadsontwikkelingsprogramma als Urbact. Dit zijn programma's waarvoor Italiaanse partners zich kunnen inschrijven.

* ec.europa.eu

Subsidies in Italië zijn doorgaans alleen te verkrijgen door in Italië gevestigde non-profit organisaties. De Fondazione Fitzcarraldo heeft een overzicht van mogelijkheden gepubliceerd. Voor een overzicht van mogelijke subsidies in Italië:

* on-the-move.org

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
 2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
 3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
 4.
Werken en produceren
als designer in Italië
-

5. Kansen voor Nederlandse ontwerpers

Advies en hulp van Nederlandse instellingen
Subsidies & fondsen
Tips over subsidies
Prijsvragen en studiebeurzen
Italiaanse vakorganisaties voor design
ADI – Associazione per il Disegno Industriale
AIAP – Associazione Italiana Design della
Comunicazione Visiva

6. Investeren in de toekomst

7. Links

Nederlandse designers kunnen voor internationale projecten zelf een aanvraag indienen bij het Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie. Voor een actueel overzicht van de lopende programma's en deadlines:
* stimuleringsfonds.nl

De Ambassade en het Consulaat-Generaal ondersteunen samenwerkingsprojecten. Echter, alleen Italiaanse projectpartners kunnen een aanvraag indienen. Voor meer informatie:
* italie.nlambassade.org

Tenslotte, met subsidies van overheden zijn niet alle activiteiten te financieren. Het is van belang in een vroeg stadium na te denken welke private partners bij projecten betrokken kunnen worden die zowel financiering als steun 'in kind' kunnen leveren. Bedrijven, maar ook particulieren, willen niet als een bankautomaat benaderd worden. Het is dus zaak na te denken over hoe je een project als partners kunt opzetten.'

Prijsvragen en studiebeurzen

Compasso d'Oro

Het 'gouden kompas' is de oudste en meest prestigieuze design award in Italië. De Compasso d'Oro ontstond naar een idee van een idee van Gio Ponti and Alberto Rosselli opgericht in 1954 door Aldo Borletti,

eigenaar van het grootwarenhuis La Rinascente in Milaan, 'om industriële en handwerkslieden te stimuleren hun productie-standaard in zowel technologisch als esthetisch opzicht te verhogen'. Vanaf 1967 wordt de prijs uitgereikt door de Associazione per il Disegno Industriale (ADI) wat zorgde voor internationale erkenning. Tegenwoordig wordt de Compasso d'Oro om de drie jaar toegekend en is het de belangrijkste designprijs van Italië. In 2015 is de prijs gewijd aan het thema van de Wereldexpo in Milaan: Feed the Planet.

Een site waar je diverse interessante (en ook minder interessante) designcontests in Italië terug kunt vinden
* desall.com

Residenties, UNIDEE

Op de website van UNIDEE vindt je veel informatie over het volgen van kunst residenties in Italië. Een voorbeeld daarvan is Fabrica. Fabrica, is the Benetton Research and Development Communication Centre in Treviso, Noord-Italië. Geleid door een internationaal team brengt Fabrica diverse kunst en designdisciplines bijeen en fuseert het als een 'talent-incubator' en studio waar jonge creatieven over de gehele wereld innovatieve projecten kunnen ontplooiën.

* transartists.org

Fabrica Benetton * transartists.org

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
 2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
 3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
 4.
Werken en produceren
als designer in Italië
-

5. Kansen voor Nederlandse ontwerpers

[Advies en hulp van Nederlandse instellingen](#)

[Subsidies & fondsen](#)

[Tips over subsidies](#)

[Prijsvragen en studiebeurzen](#)

[Italiaanse vakorganisaties voor design](#)

[ADI – Associazione per il Disegno Industriale](#)

[AIAP – Associazione Italiana Design della
Comunicazione Visiva](#)

6. Investeren in de toekomst

7. Links

Italiaanse vakorganisaties voor design

ADI – Associazione per il Disegno Industriale

De ADI is de vereniging voor Industrieel Design. Sinds 1956 brengt ADI ontwerpers, bedrijven, onderzoekers, docenten, critici en journalisten bijeen rond designthema's. De vereniging heeft een toonaangevende rol in de ontwikkeling van de industriële vormgeving als cultureel en economisch fenomeen. De ADI reikt ook de prestigieuze designprijs Compasso d'Oro uit.

* adi-design.org

* Sinds 2014 ook een internationale Compasso, interessant voor deelname uit NL:

AIAP – Associazione Italiana Design della Comunicazione Visiva

AIAP promoot als Italiaanse vakvereniging de grafische vormgevingsector. Daarnaast organiseert de AIAP gedurende het jaar ook diverse evenementen rondom het thema design en grafisch ontwerp.

* aiap.it

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
4.
Werken en produceren
als designer in Italië
5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers

6.
Investeren in de toekomst

Financiën
Ondernemingsplan
Italiaanse partner
Samenwerking

7.
Links

6. Investeren in de toekomst

Financiën

Een onderneming beginnen kost niet alleen tijd en energie, maar ook geld. Hoe kom je aan voldoende kapitaal om een start te maken in Italië? Richard van Gerwen heeft zeven jaar ervaring als International Desk Manager bij Rabobank Milaan en licht de mogelijkheden toe.

‘Voor een Italiaanse bank is een startende Nederlandse ondernemer lastig te beoordelen. Zeker in het huidige economische klimaat zal een Italiaanse bank terughoudend zijn. Probeer dan ook eerst een financiering te krijgen bij je Nederlandse bank op basis van je huidige en toekomstige Nederlandse bedrijfsactiviteiten. Eventueel kan je vermogen of je woning als onderpand dienen. Mogelijk zijn er ook ondersteunende (garantie-) regelingen vanuit de Nederlandse overheid van toepassing.’

Ondernemingsplan

‘Wil je toch naar een Italiaanse bank, dan is het verstandig met een aantal factoren rekening te houden. Zo zal er een haalbaar en realistisch ondernemingsplan gepresenteerd moeten worden, waaruit een succesvolle en rendabele investering blijkt. Zorg dat het plan geschreven is in het Italiaans, goed in elkaar zit en financieel goed onderbouwd is met een sterk internationaal georiënteerd marketingplan. Als er private investeerders zijn is het van belang dit direct goed in het plan te verwerken. Je dient eerst een akkoord te krijgen van de investeerders en daarna pas het plan in te dienen bij de Italiaanse bank. Bekijk ook in Italië of er voor de investeringen specifieke ondersteunende regelingen zijn vanuit de lokale of regionale overheid. Zorg dat je gedurende de eerste jaren garanties kunt bieden, die de bank beschermen voor een tegenvallende

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
4.
Werken en produceren
als designer in Italië
5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
6.
Investeren in de toekomst
 - Financiën
 - Ondernemingsplan
 - Italiaanse partner
 - Samenwerking
7.
Links

cashflow. Denk hierbij aan familieleden die bereid zijn borg te staan (de bank moet dan ook hun financiële positie in kaart brengen) of bankgaranties.'

Italiaanse partner

'Verder is het belangrijk een substantieel bedrag aan eigen vermogen mee te brengen (minimaal 50 à 60 procent van de totale investering!). Zorg dat je ervaring hebt in de branche, wat Italiaans spreekt en een goede lokale adviseur hebt of een goed lokaal netwerk. Op Italiaans onroerend goed kan hypothecaire zekerheid verkregen worden met indicatief een maximale verstrekking van 50 à 60 procent op de waarde ervan.' 'Gezien de specifieke werkwijze in veel sectoren en het belang van een lokaal netwerk is samenwerking met een Italiaanse partner aan te raden. Deze kan bijvoorbeeld de productiefaciliteit inbrengen en de Nederlandse designer het ontwerp en zijn internationale netwerk. Maak in dit geval gebruik van de bestaande relatie tussen jouw businesspartner en zijn bank. Laat hem of haar het openen van een rekening regelen.'

Samenwerking

'Een samenwerking is ook mogelijk in vormen waarbij je niet zelf een bedrijf hoeft te vestigen in Italië. Overweeg goed of een vestiging echt nodig is, de samenwerking vanuit je Nederlandse bedrijf aangaan vergemakkelijkt veel zaken en scheelt je veel kosten. Indien

nodig kun je ook voor je Nederlandse bedrijf in Italië een zogenaamde non-resident rekening openen, door de Europese afspraken over internationaal betalingsverkeer is het hebben van een lokale bankrekening steeds minder relevant'.

'De betalingscultuur in Italië is veel trager dan in Nederland. Houd daar rekening mee. Schiet niet te veel voor, het kan soms maanden duren voordat facturen betaald worden. Maak van tevoren duidelijke afspraken en vraag bijvoorbeeld een derde van het totaalbedrag als aanbetaling. Het is verstandig pas te leveren als de aanbetaling binnen is.'

HEDWIG ZEEDIJK, ITALIË-CORRESPONDENT

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
 2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
 3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
 4.
Werken en produceren
als designer in Italië
 5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
 6.
Investeren in de toekomst
-

7. Links

- [Nuttige adressen in Nederland](#)
 - [Nuttige adressen in Italië](#)
 - [Een selectie van beurzen en evenementen](#)
 - [Woonbeurzen](#)
 - [Designbeurzen, designprojecten & festivals](#)
 - [Digitale agenda's met beurzen en evenementen](#)
 - [Tijdschriften en blogs](#)
 - [Creatieve bureaus, ontwerpers, galerieën](#)
 - [Opleidingen](#)
 - [Districten per regio](#)
-

7. Links

Creatief Italië

Hieronder volgt een selectie van o.a. beurzen, bedrijven en galleries over kunst, design en architectuur.

Kunst, design, mode, architectuur.
In Italië gebeurt veel op creatief vlak.
Laat je inspireren door de koplopers uit
de Italiaanse creatieve industrie; bekijk
de sites van bekende Italiaanse bureaus,
galleries, designers en magazines.

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
4.
Werken en produceren
als designer in Italië
5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
6.
Investeren in de toekomst

7. Links

[Nuttige adressen in Nederland](#)
[Nuttige adressen in Italië](#)
[Een selectie van beurzen en evenementen](#)
[Woonbeurzen](#)
[Designbeurzen, designprojecten & festivals](#)
[Digitale agenda's met beurzen en evenementen](#)
[Tijdschriften en blogs](#)
[Creatieve bureaus, ontwerpers, galerieën](#)
[Opleidingen](#)
[Districten per regio](#)

Nuttige adressen in Nederland

- Stimuleringsfonds Creatieve Industrie
stimuleringsfonds.nl
- Het Nieuwe Instituut
hetnieuweinstituut.nl
- Mondriaan Fonds
mondriaanfonds.nl
- Dutch Culture
dutchculture.nl
- Dutch Design Week
ddw.nl
- Kamer van Koophandel
kvk.nl
- Kamer van Koophandel
kvk.nl
- Amsterdam Economic Board
amsterdameconomicboard.com
- Rijksdienst voor ondernemend Nederland
rvo.nl
- Italiaanse Kamer van Koophandel
italianchamber.nl
- Agenzia ICE (Italian Trade Agency)
italtrade.com
- Italiaans Cultureel Instituut
iicamsterdam.esteri.it
- Organisation in Design
organisationindesign.com
- Connecting the Dots
thedots.nl

- Italiaanse Ambassade Den Haag
amblaja.esteri.it
- Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers
bno.nl
- Beroepsvereniging Nederlandse Interieurarchitecten
bni.nl
- Beroepsvereniging Nederlandse architecten
bna.nl
- Organisation in Design
organisationindesign.com

Nuttige adressen in Italië

- Nederlandse Ambassade Rome
italy.nlembassy.org
- Nederlands Consulaat-Generaal Milaan
milaaan.nl/consulaat.org
- Studio van Leijen (European Cooperation and Grants)
studiovanleijen.eu
- Link2Italy
link2italy.com
- Studio Legale Pontecorvi Mannaerts & Triboldi
pmt-lex.com
- Rabobank International International Services
rabobank.com
- Hedwig Zeedijk | Italië-correspondent
hedwigzeedijk.com
- Andrea Vreede | Italië deskundige
andreavreede.com

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
 2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
 3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
 4.
Werken en produceren
als designer in Italië
 5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
 6.
Investeren in de toekomst
-
7.
Links
 - [Nuttige adressen in Nederland](#)
 - [Nuttige adressen in Italië](#)
 - [Een selectie van beurzen en evenementen](#)
 - [Woonbeurzen](#)
 - [Designbeurzen, designprojecten & festivals](#)
 - [Digitale agenda's met beurzen en evenementen](#)
 - [Tijdschriften en blogs](#)
 - [Creatieve bureaus, ontwerpers, galerieën](#)
 - [Opleidingen](#)
 - [Districten per regio](#)
-

Een selectie van beurzen en evenementen

Woonbeurzen

Spaziocasa	spaziocasafiera.it	Vicenza	Februari
Brescia casa	fierabresciacasa.it	Brescia	Maart
Expocasa - Expovivere	expo-casa.com	Turijn	Maart
Arredo	fierabolzano.it	Bolzano	Maart
Salone di Firenze	salonedifirenze.com	Florence	Maart
MADE	madeexpo.it	MADE	Maart
Fiera Della Casa	mostradoltrmare.it	Napels	Juni
Cersaie	cersaie.it	Bologna	September
Domus Arreda	domusarreda.it	Pordenone	September
Macef Autunno	fieramilano.it	Rimini	September
HOMI Milano	homimilano.com	Milaan	Oktober
Casa su Misura	casasumisura.com	Padova	Oktober
Vivi la Casa	veronafiere.it	Verona	November
Habitat	lagrandefieracampionaria.it	Ferrara	November
Salone del Mobile (e complemento d'arredo)	bergamofiera.it	Bergamo	November

Designbeurzen, designprojecten & festivals

Design PHD Festival	hphdfestival.com	Milaan	Maart
Public Design Festival	publicdesignfestival.org	Milaan	April
Salone del Mobile	cosmit.it	Milaan	April
FuoriSalone	fuorisalone.it	Milaan	April
Florence Design Week	florencedesignweek.com	Florence	Mei
Independent Design Festival	operae.biz	Turijn	Oktober
Open Design Italia	opendesignitalia.net	Venetië	November
Cult Venezia	veneziecult.veneziepost.it	Venetië	November

Digitale agenda's met beurzen en evenementen

Agenda meubelbeurzen Italië	webmobili.it
Cultuuragenda Consulaat Milaan	milaan.nlconsulaat.org

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.

Design in Italië

2.

Milan Design Week - Salone del Mobile

3.

Beurzen, tentoonstellingen en manifestaties

4.

Werken en produceren als designer in Italië

5.

Kansen voor Nederlandse ontwerpers

6.

Investeren in de toekomst

7.

Links

[Nuttige adressen in Nederland](#)

[Nuttige adressen in Italië](#)

[Een selectie van beurzen en evenementen](#)

[Woonbeurzen](#)

[Designbeurzen, designprojecten & festivals](#)

[Digitale agenda's met beurzen en evenementen](#)

[Tijdschriften en blogs](#)

[Creatieve bureaus, ontwerpers, galerieën](#)

[Opleidingen](#)

[Districten per regio](#)

← 6. INVESTEREN IN DE TOEKOMST

Tijdschriften en blogs

Abitare
Domus
Elle Décor Italia
Interni
Pizza
Ottagono
Promote desing
Design Playground
Frizzifrizzi
Arttribune

abitare.it
domusweb.it
elledecor.it
internimagazine.it
pizzadigitale.it
ottagono.com
promotedesign.it
designplayground.it
frizzifrizzi.it
arttribune.com

Creatieve bureaus, ontwerpers, galerieën

Bijzondere designbureaus

Elasticospa
Modus architects
Matilde Cassani
stARTT

elasticofarm.com
modusarchitects.com
matildecassani.com
startt.it

Turijn
Bolzano
Milaan
Rome

Enkele toonaangevende designers in Italië

Matteo Thun
Antonio Citterio
Michele de Lucchi
Paola Navone
Roberto Paoli
Resign
Gio Tiroto
Denis Santachiara
Gaetano Pesce

matteothun.com
antoniocitterioandpartners.it
amdl.it
paolanavone.it
robertopaoli.com
resign.it
giotiroto.it
denisantachiara.it
gaetanopesce.com

Milaan
Milaan
Milaan
Milaan
Milaan
Faenza
Firenzuola D'Arda
Milaan

Kunst en galleries in Italië

Lia Rumma
Giò Marconi
Monica de Cardenas
Franco Noero
Massimo Minini
Massimo De Carlo
Galleria Continua
Gagosian
Monitor
Fondazione Prada
Fondazione Trussardi

liarumma.it
giomarconi.com
monicadecardenas.com
franconoero.com
galleriaminini.it
massimodecarlo.com
galleriacontinua.com
gagosian.com
monitoronline.org
fondazioneprada.org
fondazionenicolatrussardi.com

Milaan
Milaan
Milaan
Turijn
Brescia
Milaan
San Gimignano
Rome
Rome
Milaan
Milaan

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
3.
Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties
4.
Werken en produceren
als designer in Italië
5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
6.
Investeren in de toekomst

7. Links

[Nuttige adressen in Nederland](#)
[Nuttige adressen in Italië](#)
[Een selectie van beurzen en evenementen](#)
[Woonbeurzen](#)
[Designbeurzen, designprojecten & festivals](#)
[Digitale agenda's met beurzen en evenementen](#)
[Tijdschriften en blogs](#)
[Creatieve bureaus, ontwerpers, galerieën](#)
[Opleidingen](#)
[Districten per regio](#)

Opleidingen

Enkele kunst- en designopleidingen

Domus Academy	domusacademy.it	Milaan
Politecnico Di Milano	design.polimi.it	Milaan
Istituto Europeo di Design	ied.it	Heel Italië
Naba	italian-design-academy.com	Milaan
Accademiaitaliana	accademiaitaliana.com	Florence
L'Accademia d'arte e Design	accademia-cappiello.it	Florence
IAAD	iaad.it	Turijn

Enkele architectuuropleidingen

Lo Iuav (Architectuur)	iuav.it	Venetië
Politecnico di Milano (Architectuur)	arch.polimi.it	Milaan
Roma Tre	uniroma3.it	Rome
Università degli Studi Firenze	architettura.unifi.it/changelang-eng.html	Florence

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.

Design in Italië

2.

Milan Design Week - Salone del Mobile

3.

Beurzen, tentoonstellingen
en manifestaties

4.

Werken en produceren
als designer in Italië

5.

Kansen voor Nederlandse ontwerpers

6.

Investeren in de toekomst

7.

Links

[Nuttige adressen in Nederland](#)

[Nuttige adressen in Italië](#)

[Een selectie van beurzen en evenementen](#)

[Woonbeurzen](#)

[Designbeurzen, designprojecten & festivals](#)

[Digitale agenda's met beurzen en evenementen](#)

[Tijdschriften en blogs](#)

[Creatieve bureaus, ontwerpers, galerieën](#)

[Opleidingen](#)

[Districten per regio](#)

Districten per regio

Abruzzan

Meubels (hout)
Kleding
Textiel en kleding

District in de laagvlakte van Cavaliere-Carsoli-Oricalo
District van Maiella
District van Vibrata-Tordino Vomano

Basilicata

Meubels

District van Matera

Campania

Textiel, kleding, leer
Textiel
Kleding, leer

District van Grumo Nevano-San Guiseppe Vesuviano
District van Sant'Agata dei Goti-Casapulla-San Marco
District van Solofra

Emilia-Romagna

Textiel
Meubels
Tegels, keramiek

District van Carpi
District van Forlì
District van Sassuolo

Friuli-Venezia Giulia

Metaalbewerking
Stoelen
Metaalbewerking

District van Maniago
District van Manzano
District van Pordenone

Lazio

Keramiek
Cartografie
Marmer en steenbewerking
Kleding

District van Civita Castellana
District van Frosinone
District van Monti Ausoni-Tiburtina
District van Valle del Liri

Lombardije

Meubels
Meubels
Houtbewerking
Textiel
Metaalbewerking
Rubberbewerking
Textiel

District van Bergamasca-Valcavallina-Oglio
District van Brianza
District van Casalasco-Viadanese
District van Como
District van Lecco
District van Sebino
District van Valseriana

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.
Design in Italië
 2.
Milan Design Week - Salone del Mobile
 3.
Beurzen, tentoonstellingen en manifestaties
 4.
Werken en produceren als designer in Italië
 5.
Kansen voor Nederlandse ontwerpers
 6.
Investeren in de toekomst
-
7.
Links
 - [Nuttige adressen in Nederland](#)
 - [Nuttige adressen in Italië](#)
 - [Een selectie van beurzen en evenementen](#)
 - [Woonbeurzen](#)
 - [Designbeurzen, designprojecten & festivals](#)
 - [Digitale agenda's met beurzen en evenementen](#)
 - [Tijdschriften en blogs](#)
 - [Creatieve bureaus, ontwerpers, galerieën](#)
 - [Opleidingen](#)
 - [Districten per regio](#)
-

Marche

Leer
Hout en meubels
Textiel

District van Civitanova Marche-Tolentino-Monte
District van Pesaro-Fossombrone-Piandimeleto
District van Urbania-Sant'Angelo in
Vado-Pergola-Sassocorvaro-Mondolfo

Piëmont

Textiel
Metaalbewerking

District van Biella-Vercelli
District van Canavese

Apulië

Textiel

District van Corato

Sardinië

Kurk
Graniet

District van Calangianus-Tempio-Pausania
District van Gallura

Trentino-Zuid-Tirol

Tegels en steenbewerking

District van Borgo Valsugana

Toscane

Goudbewerking
Karton
Steenbewerking
Textiel
Textiel
Houtbewerking en meubels
Textiel
Leer
Leer

District van Arezzo
District van Capannori
District van Carrara
District van Casentina-Val Tiberina
District van Empoli
District van Poggibonsi-Sinalunga
District van Prato
District van Santa Croce sull'Arno-Castelfiorentino
District van Valdarno Superiore

Veneto

Meubels
Glas
Keramiek en terracotta
Houtbewerking
Leer en stoffen
Marmer

District van Bassano
District van Murano
District van Nove
District van Treviso
District van Vicentino
District van Volargne di Dolce

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.

Design in Italië

2.

Milan Design Week - Salone del Mobile

3.

Beurzen, tentoonstellingen en manifestaties

4.

Werken en produceren als designer in Italië

5.

Kansen voor Nederlandse ontwerpers

6.

Investeren in de toekomst

7.

Links

[Nuttige adressen in Nederland](#)

[Nuttige adressen in Italië](#)

[Een selectie van beurzen en evenementen](#)

[Woonbeurzen](#)

[Designbeurzen, designprojecten & festivals](#)

[Digitale agenda's met beurzen en evenementen](#)

[Tijdschriften en blogs](#)

[Creatieve bureaus, ontwerpers, galerieën](#)

[Opleidingen](#)

[Districten per regio](#)

Met dank aan

- Lucio Argano | cultureel projectmanager in Italië
- Frederike Bax | Bureau Bax
- Pien Bennen | Link2Italy
- Tessa Blokland | Design Academy Eindhoven
- Inge de Boer | Expo Milano
- Jacco Bregonje | designer
- Pippo Ciorra | MAXXI Rome
- Sonia Folcarelli | Italiaanse Ambassade Den Haag
- Richard van Gerwen | Rabobank International International Services
- Rita van Hattum | BNO
- David Heldt | Connecting the Dots
- Kim Hemmes | Dutch Design Week
- Margo Konings | Organisation in Design
- Peter Lubbers | Vertaalbureau
- Gertruud van Leijen | Studio van Leijen
- Angela M.H. Mannaerts | Studio Legale Pontecorvi Mannaerts & Triboldi
- Marco Mossinkoff | AMFI & HKU
- Jan Puylaert | design consultant
- Floor van Spaendonck | Het Nieuwe Instituut
- Caroline Soons | Mondriaan Fonds
- Andrea Trimarchi | Formafantasma
- Casper Vissers | MOOOI
- Andrea Vreede | Italië-deskundige
- Jasmijn van Weenen | Stimuleringsfonds Creatieve Industrie
- Femke van Woerden | Dutch Culture
- Hedwig Zeedijk | Italië-correspondent

Samenstelling:

- No-Office.nl (ontwerp)
- Wanda de Wit (opzet, coördinatie)

In opdracht van:

- Nederlandse Ambassade Rome en Nederlands Consulaat-Generaal Milaan